

Dr inż. EWA ROSIAK

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie

RYNEK RZEPAKU W SEZONIE 2014/2015 – PROGNOZA

MIMO SPADKU – WYSOKIE ZBIORY NA ŚWIECIE, REKORDOWE W EUROPIE

Rośliny oleiste odgrywają bardzo ważną rolę w światowym rolnictwie, gospodarce żywnościowej i przemysłach przetwórczych. Są one surowcem do produkcji tłuszczów konsumpcyjnych i technicznych, stanowią źródło białka spożywczego i paszowego, a niektóre z nich, jak bawełna i len, dostarczają też włókna roślinnego.

Światowa produkcja nasion oleistych, w tym rzepaku, wykazuje wieloletni trend wzrostowy, choć podlega wahaniom, głównie z powodu dużej wrażliwości roślin oleistych na warunki pogodowe. W skali globalnej rośnie bowiem popyt na żywność i energię odnawialną. W światowej produkcji nasion oleistych dominuje soja (54-59% w latach 2000/2001-2013/2014), która jednocześnie charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem koncentracji uprawy. Dlatego wszelkie zmiany w zbiorach soi u kluczowych producentów i eksporterów (USA, Brazylia i Argentyna) mają istotny wpływ na rynek rzepaku w Europie i na świecie.

Liderem w światowej produkcji rzepaku jest Unia Europejska. Mimo wysokiego poziomu już na początku minionej dekady (11,4 mln ton średnio w latach 2000/2001-2003/2004), produkcja rzepaku w krajach UE szybko rosła (do 16,4 mln ton w latach 2004/2005-2007/2008 i 19,9 mln ton w latach 2008/2009-2012/2013). Zdecydował o tym dynamiczny rozwój sektora biopaliw i w ślad za tym wzrost zapotrzebowania na

olej rzepakowy używany w produkcji biokomponentów (estrów) dodawanych do oleju napędowego (z niewiele ponad 1 mln ton w latach 2000-2001 do 5,4 mln ton w 2012 r.), bowiem zapotrzebowanie na ten surowiec w sektorze spożywczym nie wykazywało istotnych zmian i utrzymywało się na poziomie 2,6-3,3 mln ton. Drugą pozycję w światowej produkcji rzepaku zajmują od sezonu 2008/2009 naprzemiennie Chiny i Kanada, a kolejne Indie i Australia. W ostatnich latach do grona dużych producentów dołączyła też Ukraina.

Od początku XXI wieku światowe zbiory rzepaku charakteryzują się silnym trendem wzrostowym. Zwiększyły się z 36,5 mln ton średnio w latach 2000/2001-2003/2004 do 47,1 mln ton w latach 2004/2005-2007/2008 i 60,9 mln ton w latach 2008/2008-2012/2013, w wyniku wzrostu arealu uprawy – odpowiednio z 23,9 mln ha do 27,2 mln ha i 33,4 mln ha i plonów z 1,53 t/ha do 1,73 t/ha i 1,82 t/ha. Średnioroczne tempo wzrostu produkcji rzepaku w latach 2000/2001-2012/2013 wyniosło 4,4%, względem 3,6% w przypadku soi i 3,8% w przypadku nasion słonecznika. Rekordowy poziom światowa produkcja rzepaku osiągnęła w sezonie 2013/2014. Zbiory wyniosły 71,2 mln ton i były o 11,8% wyższe niż w sezonie poprzednim i o 16,9% w relacji do średnich z ostatniego pięcioletnia (tab. 1). Było to następstwem wydatnej poprawy plonowania rzepaku (1,97 t/ha, względem 1,75 t/ha przed rokiem). Areal uprawy był zbliżony do wysokiego notowanego przed rokiem (36,2 mln ha, względem 36,3 mln ha przed rokiem).

W sezonie 2014/2015 spodziewany jest niewielki spadek światowych zbiorów rzepaku. Według oceny USDA opublikowanej w połowie sierpnia wyniosą one 70,4 mln ton i będą tylko o 1% niższe niż w sezonie poprzednim, bowiem obniżka zbiorów w Kanadzie, na Ukrainie i w Australii będzie w znacznej części zrekompensowana przez ich wzrost w UE, Chinach i Indiach (tab. 2). Zbiory rzepaku w UE zajmującej pierwszą lokatę w jego produkcji na świecie, USDA szacuje na rekordowym poziomie 22,7 mln ton, tj. o 8% wyższym niż przed rokiem i o 14% wyższym w relacji do średnich zbiorów z lat 2008-2012. Według oceny Oil World mogą wynieść nawet 23,5 mln ton i być o 11% większe niż przed rokiem. Niemieccy analitycy przewidują ich wzrost u wszystkich czterech kluczowych europejskich producentów: w Niemczech – o 6% (do 6,2 mln ton), Francji – o 27% (do 5,5 mln ton), Wielkiej Brytanii – o 17% (do 2,5 mln ton) i w Polsce – o 1% (do 2,9 mln ton).

Tabela 1. Światowy bilans nasion oleistych*

Wyszczególnienie	Bilan nasion [mln t]				
	średnia z lat			2013/2014	2014/2015 szacunek
	2000/2001-2003/2004	2004/2005-2007/2008	2008/2009-2012/2013		
Produkcja, w tym	328,9	394,0	445,7	503,9	521,8
– soja	186,1	223,0	248,7	284,0	304,7
– rzepak	36,5	47,1	60,9	71,2	70,4
Zasoby ogółem, w tym	371,4	455,9	514,9	571,2	602,7
– soja	221,3	274,0	304,8	340,8	371,8
– rzepak	39,5	51,8	67,6	75,2	76,7
Import, w tym	66,1	79,7	104,9	128,0	128,2
– soja	56,1	68,7	88,5	108,9	110,6
– rzepak	5,3	6,6	11,8	14,5	12,8
Eksport, w tym	66,5	81,2	107,8	133,3	132,3
– soja	56,1	69,5	90,6	112,7	113,3
– rzepak	5,4	6,7	11,8	14,9	13,3
Zużycie, w tym	326,4	388,4	441,9	485,0	499,1
– soja	183,9	218,7	245,7	269,8	283,4
– rzepak	36,9	46,6	60,8	68,5	69,1
Zapasy końcowe, w tym	44,6	66,1	70,1	80,9	99,5
– soja	37,3	54,5	57,0	67,1	85,6
– rzepak	2,5	5,0	6,7	6,4	7,1

* dotyczy: soi, rzepaku, bawełny, arachidów, słonecznika, ziarna palmowego i kopry
Źródło: Oilseeds: World Markets and Trade

Tabela 2. Produkcja rzepaku według krajów

Wyszczególnienie	Produkcja rzepaku [mln t]				
	średnia z lat			2013/2014	2014/2015 szacunek
	2000/2001-2003/2004	2004/2005-2007/2008	2008/2009-2012/2013		
Świat	36,5	47,1	60,9	71,2	70,4
UE	11,4	16,4	19,9	21,1	22,7
Kanada	6,1	9,1	13,1	18,0	15,3
Chiny	11,2	12,0	13,2	14,6	14,7
Indie	4,8	6,2	6,6	7,3	7,5
Australia	1,6	1,2	2,7	3,9	3,6
Ukraina	0,1	0,6	1,8	2,5	2,3
Pozostałe kraje	1,3	1,6	3,6	3,8	4,3

Źródło: Oilseeds: World Markets and Trade i Oil World

Tabela 3. Eksport i import rzepaku według krajów

Wyszczególnienie	Eksport i import [mln t]				
	średnia z lat			2013/2014	2014/2015 szacunek
	2000/2001-2003/2004	2004/2005-2007/2008	2008/2009-2012/2013		
Eksport					
Świat	5,4	6,7	11,8	14,9	13,3
Kanada	3,3	5,0	7,6	8,9	8,0
Australia	1,1	0,6	1,7	3,0	2,6
Ukraina	0,0	0,7	1,7	2,0	2,0
Pozostałe kraje	1,0	0,3	0,7	1,0	0,7
Import					
Świat	5,3	6,5	11,8	14,5	12,8
UE	0,1	0,4	3,0	3,5	2,8
Japonia	2,2	2,2	2,3	2,5	2,5
Chiny	0,9	0,7	2,6	4,4	3,2
Meksyk	0,9	1,2	1,4	1,6	1,8
Pakistan	0,5	0,7	0,7	0,5	0,7
Pozostałe kraje	0,8	1,2	1,8	2,0	1,8

Źródło: Oilseeds: World Markets and Trade i Oil World

SPADEK CEN NA ŚWIATOWYCH RYNKACH

Światowe ceny nasion oleistych, które w latach 90. XX wieku były w miarę stabilne, od początku XXI. w. charakteryzowały się już wyraźnym trendem wzrostowym, mimo iż podlegały dużym wahaniom.

W latach 2008/2009-2012/2013 średnie ceny soi (505 USD/t) i rzepaku (537 USD/t) w portach europejskich były ponaddwukrotnie wyższe niż na początku lat XXI wieku. Jeszcze bardziej niż nasiona oleiste podrożały oleje roślinne, a w podobnej skali lub niewiele mniej śruty oleiste. Tak drastyczny wzrost cen był następstwem rosnącej konkurencji o surowce rolne, w tym surowce oleiste, pomiędzy sektorem spożywczym i biopaliwowym ze strony ich kluczowych importerów, takich jak: Chiny, UE i Indie, choć w poszczególnych latach podlegały one wahaniom pod wpływem zmienności zbiorów. Wynikał on też z osłabienia dolara względem innych walut, miał związek z bardzo dużym wzrostem cen ropy naftowej, a także był następstwem działań spekulacyjnych na rynkach finansowych.

Duży wzrost zbiorów nasion oleistych w sezonie 2013/2014, zarówno soi, która dominuje w światowej produkcji nasion oleistych, jak i rzepaku, słonecznika i innych przyczynił się do spadków ich cen w relacji do sezonu poprzedniego, przy czym nadal były one relatywnie wysokie.

W sezonie 2014/2015 spodziewany jest dalszy spadek cen surowców oleistych na światowych rynkach, z uwagi na prognozowany kolejny duży wzrost produkcji nasion oleistych (głównie soi) i wysokie ich zapasy na początku sezonu. Mimo spadku, będą one nadal znacznie wyższe niż w pierwszych latach XXI wieku (tab. 4).

Tabela 4. Ceny nasion oleistych i produktów ich przerobu

Wyszczególnienie	Ceny [USD/t]				
	średnia z lat			2013/2014	2014/2015 szacunek
	2000/2001-2003/2004	2004/2005-2007/2008	2008/2009-2012/2013		
Soja ^a	238	352	505	538	484
Rzepak ^b	251	388	537	518	510
Śruta sojowa ^c	202	273	433	567	465
Śruta rzepakowa ^d	147	175	266	328	285
Olej sojowy ^e	495	802	1096	985	1050
Olej rzepakowy ^f	468	914	1129	991	1060
Olej słonecznikowy ^g	551	961	1146	976	1070
Olej palmowy ^h	363	656	888	811	940

^a US, cif Rotterdam, ^b Europa, 00, cif Hamburg, ^c pelety sojowe, 45/46 Arg., cif Rotterdam, ^d 34%, fob ex-mill Hamburg, ^e olej hol., fob ex-mill, ^f olej hol., fob ex-mill, ^g EU, fob N.W.Eur. porty, ^h RBD, fob Malezj

Źródło: Oil World.

Światowe zużycie rzepaku zwiększy się prawdopodobnie o niecały 1% (do 69,1 mln ton), a więc będzie mniejsze od produkcji. W rezultacie zapasy rzepaku na koniec sezonu wzrosną do 7,1 mln ton, z 6,4 mln ton w sezonie poprzednim, a relacja zapasów do zużycia poprawi się i wyniesie 10,3%, względem 9,3% przed rokiem.

Zmniejszą obroty handlowe rzepakami. Światowy eksport rzepaku wyniesie 13,3 mln ton (19% produkcji) i będzie o 11% mniejszy niż w sezonie poprzednim. Największymi eksporterami rzepaku pozostaną Kanada, Australia i Ukraina, a importerami: UE, Japonia, Chiny, Meksyk i Pakistan (tab. 3).

ZBIORY W POLSCE ZBLIŻONE DO WYSOKICH SPRZED ROKU

Jedyną rośliną oleistą produkowaną i przerabianą w Polsce na szeroką skalę jest rzepak, który w areale upraw roślin oleistych ma 95-97-procentowy udział. Po akcesji Polski do Unii Europejskiej zbiory rzepaku gwałtownie wzrosły, zwiększyły się z poniżej 1 mln ton średnio w ostatnich czterech latach przed akcesją (latach 2000-2003) do 1,7 mln ton w latach 2004-2007 i 2,1 mln ton w latach 2008-2012, przede wszystkim w wyniku bardzo dużego wzrostu arealu uprawy rzepaku (odpowiednio z ponad 0,4 do ponad 0,6 i ponad 0,8 mln ha), ale także poprawy jego plonowania (z poniżej 2,2 t/ha do ponad 2,7 t/ha i prawie 2,6 t/ha). Po spadku zbiorów rzepaku do 1,9 mln ton w latach 2011-2012, spowodowanym niekorzystnymi warunkami pogodowymi, w 2013 r. nastąpił ich wzrost do rekordowego poziom prawie 2,7 mln ton. Areal uprawy przekroczył 900 tys. ha (podobnie jak w 2010 r.) i był o 28% większy w relacji do poprzedniego roku, a jego średnie plony wyniosły 2,9 t/ha i były o 12% większe (tab. 5). Rzekap w krajowej powierzchni zasiewów stanowił 9%, względem 7% przed rokiem i tylko 4% w ostatnich latach przed akcesją.

Według oceny IERiGŻ-PIB zbiory rzepaku w 2014 r. w Polsce były zbliżone do wysokich sprzed roku (spadek o 0,4% do 2,7 mln ton). Przy spadku areal uprawy do 860 tys. ha (o 7%) nastąpił wzrost plonów rzepaku do 3,1 t/ha (o 7%). Zmniejszenie arealu uprawy było następstwem dużego spadku cen skupu rzepaku po ubiegłorocznych zbiorach i w ślad za tym pogorszeniem opłacalności jego produkcji. O wzroście plonów zadecydowały dobre warunki pogodowe w okresie wegetacji rzepaku.

Tabela 5. Wskaźniki rozwoju produkcji rzepaku w Polsce

Wyszczególnienie	Wskaźniki rozwoju				
	Średnia z lat			2013	2014 szacunek
	2000-2003	2004-2007	2008-2012		
Areal [tys. ha]	436	627	816	921	860
Plony [t/ha]	2,16	2,74	2,59	2,91	3,10
Zbiory [tys. t]	942	1716	2112	2678	2666
	Tempo zmian [%]				
Areal	-5,6	+17,4	-1,4	+27,8	-6,6
Plony	-1,1	+12,8	+0,4	+12,4	+6,9
Zbiory	-1,4	+34,4	-1,9	+43,5	-0,4

Źródło: GUS, IERiGŻ-PIB

Tabela 6. Bilans rzepaku w Polsce

Wyszczególnienie	Bilans [tys. t]				
	Średnia z lat			2013/2014	2014/2015 szacunek
	2000/2001-2003/2004	2004/2005-2007/2008	2008/2009-2012/2013		
Produkcja	942	1716	2112	2678	2666
Import	8	57	385	190	190
Zasoby ogółem	984	1817	2591	2887	2865
Przerób	812	1392	2096	2070	2250
Straty	52	86	105	80	80
Eksport	93	296	292	728	520
Zużycie ogółem	957	1774	2493	2878	2850
Zapasy końcowe	27	43	98	9	15

Źródło: GUS

W ślad za szybko rosnącą po akcesji Polski do Unii Europejskiej produkcją rzepaku, nastąpił też dynamiczny rozwój jego przetwórstwa. Przemysł tłuszczowy zwiększył przerób rzepaku z niewiele ponad 0,8 mln ton średnio w ostatnich czterech latach przed akcesją do 1,4 mln ton w pierwszych czterech latach po akcesji i do ponad 2 mln ton w kolejnym pięcioleciu. Szacuje się, że w sezonie 2013/2014 krajowy przerób rzepaku wyniósł 2,1 mln ton i był o 8% większy niż w sezonie poprzednim, a w sezonie 2014/2015 może nastąpić dalszy jego wzrost do 2,3 mln ton. Przewiduje się bowiem, że mimo stabilizacji zbiorów, ogólna podaż rzepaku na rynku krajowym będzie większa, z uwagi na spodziewany duży spadek jego eksportu i stabilizację importu (tab. 6).

SPADEK CEN NA RYNKU KRAJOWYM

Na kształtowanie się cen rzepaku i produktów jego przerobu w Polsce istotny wpływ ma nie tylko sytuacja popytowo-podażowa na rynku wewnętrznym, lecz także relacje popytowo-podążowe na europejskim i światowym rynku surowców oleistych oraz kurs złotego względem euro. Polska jest częścią rynku globalnego i dlatego na wzrosty i spadki cen rzepaku na rynku krajowym znaczący wpływ mają zmiany cen surowców oleistych, które następują na europejskich, a także amerykańskich giełdach. W ostatnich kilku latach przed akcesją, jak i obecnie najwięksi krajowi odbiorcy rzepaku i producenci oleju rzepakowego (kluczowe zakłady przemysłu tłuszczowego) wyznaczają minimalną cenę skupu rzepaku w oparciu o zmieniające się notowania paryskiej giełdy Matif (pomniejszone o kilkanaście euro) i aktualny kurs złotego względem euro.

Ceny rzepaku w Polsce przez wiele lat nie miały wyraźnej tendencji rozwojowej. Podlegały dużym wahaniom pod wpływem zmienności zbiorów. Wyrazny wzrost cen rzepaku nastąpił w ostatnich latach pod wpływem rozwoju rynku biopaliw. W latach 2008-2012 średnie ceny rzepaku wyniosły prawie 1500 zł/tonę i były o 69-70% wyższe niż w pierwszych czterech latach przed i po akcesji Polski do UE. Korzystne dla producentów rzepaku relacje cen rzepaku i pszenicy, wynoszące w ostatnim pięcioleciu 2,2:1, zachęcały do wzrostu jego zasiewów. W 2013 r. przy bardzo wysokich zbiorach rzepaku nastąpiła poprawa relacji podaży-popytu na krajowym i europejskim rynku i jego ceny spadły – mimo spadku pozostały relatywnie wysokie (tab. 7). Przewiduje się, że w 2014 r. będą jeszcze niższe, ale relacje cen rzepaku i pszenicy pozostaną korzystne dla producentów rzepaku.

Tabela 7. Ceny skupu rzepaku i pszenicy oraz ceny zbytu produktów jego przerobu

Wyszczególnienie	Ceny [zł/t]				
	Średnia z lat			2013	2014 szacunek
	2000-2003	2004-2007	2008-2012		
Rzekap	874	882	1490	1473	1350
Pszenica	476	498	687	797	700
Relacja cen rzepak/pszenica	1,84	1,77	2,17	1,85	1,93
Olej rzepakowy	-	2620	3648	3726	3250
Śruta rzepakowa	-	430	663	1009	850

Źródło: GUS.

Tabela 8. Bilans estrów*

Wyszczególnienie	Bilans [tys. t]								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Produkcja ogółem	63,9	91,0	43,8	167,1	364,7	370,6	363,8	592,0	648,0
Eksport	2,1	9,9	21,6	1,5	0	3,9	15,8	17,8	22,7
Import	-	-	-	306,3	267,8	515,5	582,1	145,2	94,1
Zużycie	61,8	81,1	22,2	471,9	632,5	882,2	930,1	719,4	719,4

* bez zmiany stanu zapasów.

Źródło: URE, MRiRW.

DOBRE PERSPEKTYWY DLA PRODUCENTÓW I PRZETWÓRCÓW

O dynamicznym rozwoju produkcji i przetwórstwa rzepaku, jaki nastąpił po akcesji Polski do UE zdecydowała polityka UE względem biopaliw. Przy wieloletniej stabilizacji zapotrzebowania na olej rzepakowy w sektorze spożywczym na poziomie ok. 400 tys. ton, wykreowano ogromny popyt na ten surowiec zużywany w produkcji biokomponentów. Zgodnie z dyrektywą „biopaliwową” udział biokomponentów w zużyciu paliw płynnych powinien osiągnąć poziom 5,75% wartości energetycznej paliw w 2010 r. i 10% w 2020 roku. Ścieżka dojścia do tych wielkości leży w gestii każdego państwa członkowskiego. W 2005 r. Polska określiła wskaźnik udziału biopaliw w zużyciu paliw płynnych (nazwany Narodowym Celem Wskaźnikowym) na poziomie 0,5% i w kolejnych latach wzrastał on do 6,65% w 2012 r. i 7,10% w 2013 r., przy czym dopiero od 2008 r. koncerny paliwowe miały prawny obowiązek jego realizacji. W oparciu o legislację z 2011 r. wprowadzającą tzw. współczynnik redukcji NCW w wysokości 0,85, mógł być on w indywidualnych przypadkach podmiotów paliwowych obniżony do 5,65% w 2012 r. i 6,04% w 2013 roku. Produkcja estrów, biokomponentów dodawanych do oleju napędowego, prowadzona jest w Polsce głównie w oparciu o olej rzepakowy. Stanowi on ponad 90% surowców zużywanych w ich produkcji. Początkowa produkcja estrów była niewielka. Znaczący jej wzrost, który nastąpił po 2008 r. do 360-370 tys. ton w latach 2009-2011 i 600-650 tys. ton w latach 2012-2013 wykreował dodatkowy popyt na taką samą ilość oleju rzepakowego, czy też na 1-1,6 mln ton rzepaku (tab. 8).

Z uwagi na prace Komisji Europejskiej zmierzające do ograniczenia stosowania biokomponentów produkowanych w oparciu o surowce spożywcze do 5-7% w realizacji 10% celu określonego na 2020 r., Polska,

podobnie jak wiele innych państw członkowskich, ustaliła na lata 2014-2016 NCW na poziomie obowiązującym w 2013 r., czyli 7,1%, natomiast na lata 2017 i 2018 odpowiednio na poziomie 7,8% i 8,5%. Mimo stabilizacji NCW przewiduje się, że w najbliższych latach krajowa produkcja estrów w oparciu o olej rzepakowy nadal będzie wzrastać, z uwagi na spodziewany wzrost zużycia oleju napędowego w transporcie, a także spodziewane dalsze obniżenie ich importu. W 2012 r., przy wydatnym wzroście krajowej produkcji, udział importu w całkowitym zużyciu estrów w transporcie obniżył się do 20%, z ok. 60% w dwóch poprzednich latach. W 2013 r. wskaźnik ten był jeszcze niższy i wyniósł 13%.

Literatura

- Boczarski P., Sznajder M. 2011: *Rozwój światowego rynku olejów roślinnych w latach 1961-2005*. UP, Poznań.
- Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi w latach 1995-2009. [2011]: J. Seremak-Bulge (red). Studia i Monografie nr 152, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Oilseeds: World Markets and Trade. [2014]: Foreign Agricultural Service/USDA.
- Oil World. 2000-2013: ISTA Mikle GmbH, Hamburg, Niemcy.
- Rosiak E. 2010: *Handel zagraniczny olejowymi po integracji z Unią Europejską*. [w:] *Rośliny oleiste – Oilseed Crops*, Tom XXXI, z. 1.
- Rosiak E., Łopaciuk W., Krzemiński M. 2011: *Produkcja biopaliw i jej wpływ na światowy rynek zbóż oraz roślin oleistych i tłuszczów roślinnych*. Seria Program Wieloletni, Raport nr 29, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Roszkowski A. 2004: *Zapotrzebowanie na rzepak na cele energetyczne dla przemysłu spożywczego i paszowego*. Wieś Jutra, Nr 7.
- Rynek rzepaku. Stan i perspektywy. 2014: E. Rosiak (red.), Analizy rynkowe, Analiza nr 45, IERiGŻ-PIB, ARR, MRiRW, Warszawa.

INTERNETOWY SERWIS MLECZARSKI

Mleczarstwo.com

PolishDairy.com.pl

Bezpłatne ogłoszenia, giełda kwoty mlecznej,
obróć gospodarstwami i wiele innych.

FG HORYZONT
firma konsultingowa

Platforma Informacyjna AGRO:

- przedstawia najświeższe informacje dla rolników z kraju i ze świata
- prezentuje produkty i usługi rolnicze
- kojarzy kupujących i sprzedających

Sprawdź już teraz!
www.piagro.pl

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

63-100 Śrem, ul. Przemysłowa 1/304
tel. +48-61-819-02-64, tel. kom. +48-517-975-748
biuro@piagro.pl